1857. **N°. 36.**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 25 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 Maart.

Wij vestigen de aandacht onzer stadgenooten op de hierachter voorkomende Advertentie van de Commissie voor *Musis Sacrum*. Het zou ieder die op kunstbeschaving prijs stelt, leed doen, wanneer de pogingen der Commissie door gebrek aan belangstelling en deelneming moesten mislukken.

— Aan den Heer G. B. van Goor, te Gouda, is door Z. M. den Koning van Wurtemberg de groote gouden medaille voor kunsten en wetenschappen geschonken, voor de aanbieding van een pracht-exemplaar zijner Bijbeluitgave, welke aan H. M. onze Koningin is opgedragen.

— De broodbakkers te Rotterdam hebben aan den Gemeenteraad verzocht de melkkeur in te voeren, ten einde de vervalsching van dat artikel te beletten.

— Te Gorinchem is Zaturdag ll. in den ouderdom van 64 jaren overleden de Heer A. J. van der Aa, bekend door de uitgave van onderscheidene geschriften op de geschiedenis en aardrijkskunde van Nederland betrekkelijk. Hij was sedert 1843 lid van de Maatschappij der Ned. Letterkunde alhier.

— De Heer A. van der Ven, Resident van Palembang, is op zijne terugreis naar het vaderland tot herstel zijner gezondheid, op de hoogte van St. Helena overleden.

— Te Zaandam is de vijlenkapperij van den Heer H. Kley, nagenoeg geheel afgebrand.

— Donderdag aanst. zal het Rectoraat der Hoogeschool te Utrecht, van den Hoogleeraar Visscher op den Hoogleeraar van Goudoever overgaan. De plegtige rede zal door den Prorector, den Hoogleeraar van Hall, worden gehouden, wegens ongesteldheid van den Rector.

— De gepensioneerde Kolonel Charter is onlangs van Harderwijk met 4 Onderofficieren naar de Zwitsersche grenzen vertrokken, om aldaar eene werving voor onze O. I. bezittingen te openen. Vooraf is hij echter wegens zijne bemoeijingen met de werving in Engeland, tot Kolonel bevorderd, met een buitengewoon jaargeld van *f* 1800 gedurende zijn verblijf in Baden.

— Te Arnhem is in een koffijhuis de Heer G., Deurwaarder te Elst in Over-Betuwe, terwijl hij aan het biljard stond, plotseling ineen gezakt en overleden, waarschijnlijk ten gevolge eener beroerte.

— Dezer dagen is door de Leeraren der gymnasien en Latijnsche scholen in de noordelijke provinciën een adres aan den Minister van Binnenl. Zaken opgezonden, houdende verzoek, dat er bij de aanstaande wet op het onderwijs in ieder gewest althans één of meer staats-gymnasien mogen worden opgerigt.

— Volgens een berigt in de *Amst. C.* is het stoomschip *Japan*, dat voor rekening van de Japansche Regering hier te lande in aanbouw was, thans gereed om de reis naar zijne bestemming te aanvaarden. Ieder die dit vaartuig bezigtigd heeft, bewondert het zoowel wat den vorm, de inwendige verdeeling als het sierlijk tuig betreft. Behalve de bemanning, bevindt zich aan boord een 10-tal zeer bekwame werklieden uit de stoomfabrieken hier te lande, die bestemd zijn om de Japanezen te onderrigten in de behandeling der menigvuldige machineriën, welke dit jaar door de Regering naar Japan zullen worden gezonden. Men mag met grond van de uitzending van dit schip, waarvan de Officieren met kennis en alle vereischte middelen zijn toegerust, om beschaving onder de Japanezen te verspreiden, de beste gevolgen verwachten.

's GRAVENHAGE, 24 Maart.

Door Z. M. is benoemd tot lid der Provinciale Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Zuidholland, gevestigd te Dordrecht, Dr. J. B. Molewater, eersten Geneesheer van het ziekenhuis te Rotterdam.

— Bij Kon. besluit is op verzoek van Mr. J. G. van Nes, een eervol ontslag verleend uit de betrekking van lid van het collegie van Curatoren der Hoogeschool te Utrecht, en tevens benoemd tot lid en President van dat collegie den Minister van Staat, Mr. D. J. van Ewyck van de Bilt, die tevens eervol wordt ontslagen als lid van het collegie van Curatoren der Hoogeschool te Leyden.

— Tot Notaris te Amsterdam is benoemd G. J. C. van Vianen, Candidaat Notaris aldaar.

— Dezer dagen is, na bekomene goedkeuring van plan en grondteekening voor het Idioten-gesticht, ter dezer stede, van wege Z. M. den Koning, de belangrijke verbouwing van het daartoe gekochte huis aanbesteed, voor de som van *f* 6848. Men hoopt dus vóór den winter de Inrigting, eenig in ons Vaderland, en in Frankrijk en België nog geheel onbekend, te openen, om die verder, zonder latere bijdragen, van de verpleeggelden te onderhouden. Bij de toenemende belangstelling in deze weldadige onderneming, is het te wachten en te hopen, dat het der hoofddirectie aan de middelen niet moge ontbreken, om die nog dit jaar tot stand te brengen.

— Naar men met zekerheid verneemt, zal Z. K. H. de Grootvorst Konstantijn van Rusland in het begin der maand Mei aanstaande, een bezoek bij het Nederl. Hof afleggen.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat er voor de dienst van den Waterstaat, na vergelijkend onderzoek, vier of meer opzigters van de 4de klasse zullen worden benoemd, op eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 700. Voor het vergelijkend onderzoek moet men zich vóór of uiterlijk op den 1sten Mei 1857 bij het Ministerie van Binnenl. Zaken hebben aangemeld, met een op zegel geschreven adres, bevattende naauwkeurige opgaaf van naam, voornaam en woonplaats. De *St. Cour.* deelt eene opgave mede van de kundigheden, die tot die betrekking worden vereischt.

— Bij den Minister van Finantiën is ontvangen *f* 30.90, door een R. K. Pastoor, onder het postmerk Valkenswaard, tot voldoening van aan 's Rijks schatkist verschuldigde gelden ingezonden.

— Men verwacht, dat de Rapporteurs van het voorloopig verslag op het ontwerp van wet op het lager onderwijs, nog voor Paschen met het verslag gereed zullen zijn, en zoo het antwoord van de Regering niet te lang mogt uitblijven, dat dan in het laatst van de maand April met de openbare beraadslagingen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal kunnen worden begonnen.

— De *St. Cour.* behelst de voorwaarden waarop de Minister van Koloniën alle Nederlandsche gegadigden oproept, om mede te dingen, tot het aangaan eener overeenkomst met de Regering, tot inrigting van eene maandelijksche geregelde pakketvaart tusschen Nederland en Java. De aanbiedingen moeten uiterlijk den 30sten April aanst. geschieden.

— De instructie in de zaak der Maleijers, die zich te Rotterdam bevinden, is thans reeds zoo ver gevorderd, dat de stukken bereids aan den Procureur-Generaal bij het Prov. Hof van Zuidholland zijn opgezonden. De openbare behandeling der zaak voor het Hof kan alzoo binnen een paar maanden te gemoet worden gezien.

Ook zijn bij arrest van het Prov. Hof, van 10 dezer, naar de openbare teregtzitting van voormeld Hof verwezen, de personen Salomon van Ulm en Levie Huisman, als beschuldigd van poging tot diefstal bij nacht, in een bewoond huis te Leyden door middel van valsche sleutels, en zulks met betrekking tot beide beklaagden, na reeds te voren tot gevangenisstraf van meer dan één jaar te zijn veroordeeld geweest. Men verwacht de behandeling van die zaak in de eerste helft der volgende maand.

— Door de regtbank alhier is een te Naaldwijk gevestigden persoon, welke het bedrijf van zoogenaamd oudroest uitoefent, veroordeeld tot eene geldboete van *f* 100, ter zake van het verkoopen van rattenkruid, aan een jongeling van 16 jaren, zonder order van een Geneesheer. Hij was gewoon het rattenkruid in pakjes van 5 centen te verkoopen.

— Eene visschersvrouw te Scheveningen, 19 jaren oud, had het ongeluk dat haar been door eene ziekte werd aangetast en daarbij de onvoorzigtigheid de behandeling aan eene vrouw, daartoe onbevoegd, toe te vertrouwen. Hierdoor is de ziekte zoodanig verergerd, dat het been moest worden afgezet. Door giften van Z. M. den Koning en van de Prinsen Hendrik en Frederik zijn de kosten der kunstbewerking bestreden, terwijl H. M. de Koningin voor de ongelukkige een kunstbeen heeft doen vervaardigen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 Maart.

De Minister van Finantien zal aan de Kamers een wets-ontwerp indienen, waarbij aan Prinses Charlotte eene huwelijksgift van 500,000 fr. wordt toegekend.

— Eenige dagen geleden zijn in de Kamer de Julijfeesten, ter viering van de 25-jarige troonsbestijging des Konings, ter sprake gekomen, uithoofde er voorzien moest worden in de daarvan nog niet betaalde kosten. Bij die gelegenheid zijn belangrijke bijzonderheden aan het licht gekomen. Het schilderwerk op hout en op doek van een der eerebogen, die voor 3 dagen waren opgerigt, heeft 26,000 fr. gekost, terwijl de grootste en een der prachtigste schilderijen van Gallait, *de afstand van Karel V*, door den Staat voor 25,000 fr. is aangekocht. Men heeft decoratie-schilders opzettelijk van Parijs doen komen, die 500 fr. daags ontvingen. Sommigen der schuldeischers hebben zich failliet moeten geven, ten gevolge van de niet betaling hunner uitschotten; andere hebben hunne vorderingen voor 50 pCt. verkocht.

In den Senaat is het van sommige leden uitgegane voorstel behandeld, tot instelling van eenen Raad van State. Van onderscheidene zijden werd daarop aangedrongen, als zullende daardoor de wets-ontwerpen beter bewerkt in de Kamers komen. De Regering heeft dit gevoelen bestreden en aangevoerd dat de inrigting van eenen Staatsraad aanzienlijke uitgaven zou vereischen. Het voorstel is echter met 22 van de 39 stemmen aangenomen, maar men verwacht dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers het zal verwerpen.

— Van 1 Sept. tot 1 Nov. zal alhier eene algemeene tentoonstelling van werken van levende kunstenaars worden gehouden.

— De Engelsche stoomboot *Prince*, Vrijdag ll. van Antwerpen naar Hull vertrokken, heeft in de bogt van Fort Phillippe van achteren gestooten tegen het Nederlandsch tjalkschip *Vriendschap*, schipper P. Schoemaeker, geregeld tusschen Utrecht en Brussel varende. De schok was zoo hevig dat de schipper, die zich aan het roer bevond, door een slag van den helmstok in de rivier storte en verdronk. De knecht van den schipper is ligt gewond. Het tjalkschip is zwaar lek geworden.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Maart.

Gisteren is het Huis der Gemeenten in naam der Koningin ontbonden. In de daarbij uitgesproken rede kwam o. a. voor dat het de bedoeling van H. M. was, om door de ontbinding van het Parlement langs den meest constitutionelen weg tot de kennis te geraken van de meening des volks ten aanzien van den tegenwoordigen toestand der openbare aangelegenheden. H. M. wenscht dat de verschillende kiescollegien op welke de verhevene taak rust door de grondwet des rijks aan hen opgedragen, mogen worden geleid door de alwijze Voorzienigheid om vertegenwoordigers te kiezen, wier verstand en vaderlandsliefde H. M. kunnen bijstaan in hare bestendige pogingen ter handhaving van de eer en de waardigheid harer kroon en ter bevordering van welvaart en het geluk van haar volk.

In deze laatste zitting heeft een niet onaardig geval plaats gehad, hetwelk de algemeene lachlust opwekte. De Heer O'Donaghue heeft plegtig zitting in de vergadering genomen, ter vervanging van den verbannen Heer Sadleir.

De verkiezingen zullen in het laatst dezer week aanvangen, te beginnen met Londen. In de graafschappen zal die in de volgende week plaats hebben.

— De Perzische Gezant Ferruck-Khan is alhier aangekomen, en is door Lord Clarendon aan de Koningin voorgesteld.

— Het aangekondigde gastmaal door den Lord-Mayor aan de Ministers gegeven, is door hen allen alsmede door de vreemde Gezanten bijgewoond. Lord Palmerston heeft bij die gelegenheid verklaard te gelooven dat het volk op zijne zijde was. Zijne staatkunde bestond daarin, dat hij den vrede buitenslands wenscht, zonder de eer van Engeland te schaden, en in het binnenland met verbeteringen wil voortgaan. Lord Clarendon heeft het gedrag der Regering ten opzigte van China verdedigd en gezegd, dat de staatkunde van het hoofd van het Kabinet noch woelig, noch aanvallend was, maar van een vredelievenden aard, zoo als dit de verkregen uitkomsten bewezen.

— De *Daily News* deelt het volgende mede: De Heer Cobden sprak Donderdag ll. te Huddes-Field in den schouwburg eene rede uit voor 2000 personen, waarin hij zijne staatkundige gevoelens blootlegde. Bij die gelegenheid is eene der galerijen, waarop zich 40 personen bevonden, naar beneden gestort. Onderscheidene personen waren gekwetst en de kiesvergadering werd opgeheven.

— Te Liverpool hebben bij het afbranden eener katoenfabriek, 2 vrouwen het leven verloren, ook zijn aldaar bij het barsten van den stoomketel eener scheepstimmerwerf verscheiden arbeiders gedood en anderen gewond.

— De *Morn. Chron.* discht een gruwzaam verhaal op van een vreeselijk bloedbad, dat onder de Kaffers, ten gevolge van onderlingen strijd, tusschen Ketchwya en Umbulazi, zonen van het opperhoofd Ponda, zou hebben plaats gehad. De eerste, pas 19 jaren oud, had overal met zijn leger het land afgeloopen en uitgemoord, men schatte de slagtoffers op 30,000. Hij had zijn broeder gevangen en levend doen villen. Er zijn berigten dat het getal dooden, de vrouwen en kinderen er onder begrepen, 100,000 had bedragen. Later heeft Ponda het leger van zijn weerspannigen zoon aangegrepen, waarbij een nieuw bloedbad is ontstaan. De oevers der Tugela zijn door de verpestende lucht der duizende lijken onbewoonbaar geworden. Men zegt dat de wreedheid van Ketchwya is uitgetart door de martelingen welke zijn broeder de Gezanten heeft aangedaan, die bij herhaling door Ketchwya met vredesvoorslagen waren gezonden.

De zaak is zeer mogelijk en onder de door hunne oorlogzucht en wreedheid befaamde Kafferstammen zelfs niet geheel onwaarschijnlijk, maar de faam schijnt hier vooral wel al voortgaande, veel vergroot te zijn. Indien het echter waar is dat de Kaffers zoo onder zich zelven verdeeld zijn, zullen ze minder voor de boeren zijn te vreezen, die van deze naburen nog al overlast hebben.

— Uit New-York is het berigt aangebragt dat de nieuwe Voorzitter der Vereenigde Staten, de Heer Buchanan, zijne waardigheid heeft aanvaard met eene aanspraak, waarin hij verklaarde, wat het binnenland betreft, het zijne te zullen aanwenden om de bestaande geschillen tusschen de Staten der Vereeniging te vereffenen; en ten aanzien van Kansas eene gematigde staatkunde te zullen in acht nemen, ten einde aan al de inwoners van dien Staat het genot hunner constitutionele regten te verzekeren. Aangaande het buitenland heeft de Voorzitter verklaard, den vrede zullen handhaven, zich niet te zullen bemoeijen met de binnenlandsche aangelegenheden van vreemde Staten, en geene pogingen te zullen aanwenden om voor de Ver. Staten ingerder grondgebied te verwerven, dan bij aankoop, of met goedvinden van de inwoners.

— Het dagblad van Indianopolis in de Vereenigde Staten deelt het afsterven mede van den neger Thomas Magruder, in den ouderdom van 110 jaren. Volgens genoemd blad zouden de lotgevallen van dezen man aan Mevr. Stowe de stoffe hebben geleverd voor het beroemde werk *Uncle Tom's Cabin*.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Maart.

Het gerucht wil dat de Koning van Napels een Afgevaardigde herwaarts zal zenden, om met ons Kabinet te onderhandelen over het herstel der staatkundige betrekkingen tusschen het Hof van Napels en de westersche Mogendheden. Naar men zegt heeft de Koningin haren gemaal tot dien stap weten te brengen. Volgens de *Ind. Belge* is de Ridder Pianelli met die taak belast.

— Uit een door de Regering ingesteld onderzoek is gebleken, dat op 1°. October ll. in Frankrijk en Algerië nog 67,769 oude soldaten van het eerste Keizerrijk aanwezig waren, waarvan meer dan 40,000 nog op ondersteuning van de Regering wachtten.

— De staatsbegrooting voor 1858 is reeds bij het Wetgevend Ligchaam ingekomen, en heeft terstond een zeer gunstigen indruk gemaakt. De nieuwe belasting op de roerende goederen wordt daarin op 14 millioen fr. geschat, terwijl het geheel een batig slot van 20 millioen fr. oplevert, dat tot schulddelging kan aangewend worden.

— De Bisschop van Nancy heeft uit Rome gemeld, dat de Paus het uitzigt heeft gegeven, dat hij de reis naar Frankrijk zou ondernemen.

— Het onlangs verspreide gerucht, dat de *Revue des deux Mondes* in andere handen zou overgaan, is geheel uit de lucht gegrepen. Wel zijn daartoe pogingen aangewend, maar de Directeur heeft verklaard, dat hij tot geen prijs de leiding van dit tijdschrift zou opgeven.

— Een onzer liefhebbers, de Graaf de Pontécoulant, is met een hem toebehoorend vaartuig van Pas-de-Calais naar Folkstone overgestoken en teruggekeerd. Dit vaartuig was 5.10 el lang, 1.25 breed en 0.60 diep.

— De postwagen, van Parijs naar Calais vertrokken, is ll. Vrijdag nacht in brand geraakt en gedeeltelijk verbrand; de depêches zijn gered. Het personeel heeft geen letsel bekomen.

— Te Marseille zijn in de laatste dagen wederom 100,000 mudden graan aangevoerd.

— Dezer dagen werd eene vrouw in het openbare waschhuis te Bordeaux, met het wasschen van linnengoed bezig, door eene beroerte getroffen, en viel plotseling neder. In een naburig huis gebragt, werd er een geneesheer geroepen, die verklaarde dat zij overleden was. Een toegeschoten policie-agent het lijk ziende werd wanhopig en viel in zwijm, zoodat men groote moeite had om hem weder bij zich zelven te krijgen, want hij herkende zijne moeder. Maar dit was nog niet alles. De overledene had nog eene dochter, op wien de tijding van den dood van hare moeder eene zoodanige uitwerking had, dat zij krankzinnig wierd en uit een raam wilde springen; zelfs op dit oogenblik heeft zij haar verstand nog niet teruggekregen.

— Volgens brieven uit Senegal is het Fransche fregat *Primauguet*, met de transportschepen *Durance* en *Meurthe* en de kanonneerbooten *Fusée*, *Avalanche* en *Mitraille* naar China vertrokken, om zich bij de Fransche zeemagt aldaar te voegen.

SPANJE.

MADRID, 18 Maart.

De Burgemeester van Artana is midden op de straat zijner stad door 2 personen doodgeschoten.

— 13 tot levenslangen dwangarbeid veroordeelden zijn uit de gevangenis van St. Jacob de Compostella ontvlugt. Zij hebben zeker de wijk naar Portugal genomen. Onder hen bevinden zich gevaarlijke lieden.

— Te Salamanca is de prediking der geestelijkheid zoo vol van staatkunde en dweepzucht, dat de meeste inwoners de kerk niet meer bezoeken.

ITALIE.

Op 15 Maart is te Nizza het eerste gedeelte van den spoorweg van Villa-franca geopend. De Keizerin-Weduwe van Rusland, de Grootvorst Konstantijn en de Grootvorstin Olga, woonden deze plegtigheid bij. Men overhandigde aan de Keizerin een gouden schaar, waarmede zij het zwarte lint, hetwelk dwars over den weg getrokken was, doorsneed.

— Het officiële blad van Napels meldt dat vergunning is verleend om eene vrijhaven en dokken aldaar op te rigten aan de kaai Mergellina. Het blad voegt er bij, dat deze instelling zal bijdragen tot de ontwikkeling van den handel op het Oosten, waartoe ook zal bijdragen de spoorweg van Tarente naar Rome, en de doorgraving van de landengte van Suez.

PRUISSEN.

BERLIJN, 22 Maart.

Te Homburg heeft een Walachijsche bojaar 300,000 fr. aan de speelbank gewonnen; in weerwil van dit aanzienlijk verlies der bank, ging het spel ongestoord voort.

— Den 17den dezer is te Kopenhagen eene door den Rijksdag aangenomen wet voor het Koningrijk Denemarken uitgevaardigd, waarbij de ouders ontheven worden van de tot nu toe krachtens oude wetten bestaande verpligting om hunne kinderen te doen doopen, zullende zij alleen gehouden zijn om den naam van het kind vóór den afloop van zijn eerste levensjaar in het kerkelijk register te doen inschrijven.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 21 Maart.

Men meldt thans als zeker, dat de Maarschalk Radetzky Verona tot woonplaats heeft verkozen.

— De spanning tusschen onze Regering en die van Sardinië begint meer en meer de aandacht te trekken. Onze Gezant te Turyn, Graaf Paar, is

herwaarts ontboden, waarschijnlijk om aan den Minister van Buitenl. Zaken mondeling de noodige ophelderingen te geven en de noodige instructiën in persoon te ontvangen.

Het officiële dagblad van Turyn deelt echter mede, dat de Graaf bevel heeft ontvangen met het geheele Gezantschap die stad te verlaten, en dat de loopende zaken van de Oostenrijksche Kanselarij aan het Pruissische Gezantschap zijn opgedragen. Men ziet hieruit dat de staatkundige betrekkingen tusschen beide rijken zijn afgebroken.

RUSLAND.

Reeds voor den afloop van den laatsten oorlog zijn er door de Regering stappen gedaan tot den aanleg eener telegrafische verbinding met Indië, en wel van Nicolajeff over de Kaspische zee naar Ispahan en Herat. Men is nu begonnen dit plan ten uitvoer te leggen.

— In den toestand van de in dit land gevestigde Israëliten, zijn belangrijke veranderingen te wachten. Reeds is hun voorloopig vergund om gronden buiten de steden en vlekken in eigendom te bezitten.

TURKYE.

Er hebben onder de vreemde Officieren, hier te lande verblijf houdende, reeds gevangennemingen plaats gehad, verdacht van deelneming aan het leveren van wapenen aan de Circassiers.

— Naar men te Konstantinopel verzekert, is een der hoofden van de Circassiers in handen der Russen gevallen.

Wij ontvingen onderstaand stuk over het N. I. drukpers-reglement van een geachte, velen niet onbekende hand ter plaatsing. In ons nommer van den 2den Febr. lieten wij ons over deze aangelegenheid aldus uit: »Het is wel zeer te bejammeren als dergelijke bepalingen noodig geacht worden en de pers in de O. Indische bezittingen aan zulke knellende banden moet worden gelegd, dat vrees voor misbruik de vrijheid der drukpers aldaar zoodanig beperkt, dat ze bijkans geheel verloren gaat. Onkruid zal er wel altijd op iederen akker opschieten; maar 't blijft toch eene bedenkelijke zaak om van wege 't onkruid, de tarwe mede uit te roeijen." Daar wisseling van denkbeelden steeds bevorderlijk te achten is om de waarheid in 't licht te stellen, vonden wij dat de vertoogen van den geachten Schrijver daartoe veelzins konden strekken en verklaarden ons dus tot de opname bereid, zonder echter ons daardoor voor des Schrijvers redeneringen aansprakelijk te stellen of die als de onze aan te nemen.

I.

De zitting der Tweede Kamer, die, in Februarij hervat, nu wederom gescheurd is, heeft geene van die bedroevende herinneringen nagelaten, die velen, met ons, uit de vorige zitting bewaren. Wij hebben nu niets dan het welgemeend en opregt *gemeen overleg* aangetroffen. Eene der allereerste kwestiën was die over het N. I. drukpers-reglement. Zij werd geopperd niet door *de* oppositie, maar door oppositie, die wij steeds noodig en heilzaam achten, door den twijfel, waarin de geheele Kamer kan deelen, of de Regering zich binnen de palen der wet houdt, eene oppositie die verbonden is met de bewustheid van pligt om de Regering voor iedere afwijking, ten deze ter verantwoording te roepen. Wij hebben er ook geen oogenblik aan getwijfeld, of de Minister van Koloniën zou onmiddelijk gehoor geven aan het verlangen naar mededeeling van de stukken, die noodig waren ter beoordeeling der zaak, en de verklaring door hem onlangs afgelegd, dat hij volgaarne de eerste gelegenheid de beste zal aangrijpen tot het geven van inlichtingen, was volkomen naar onzen wensch en verwachting. Intusschen zien wij, uit het Verslag der Commissie, dat deze zich bevreemd toont daarover, dat zij onder de medegedeelde stukken, niet vond eene nota van toelichting, die in het licht is verschenen en met het reglement, geheel in overeenstemming schijnt te zijn; terwijl de Commissie, naar het schijnt, berust in de woorden van den Minister, waarin hij zegt zich te moeten verschoonen, om redenen aan de belangen van 's lands dienst ontleend, van de mededeeling van andere ter zake betrekkelijke bescheiden: en, teregt: want volgens art. 89 der Grondwet is het oordeel daarover uitsluitend aan den Minister opgedragen, die de stukken kent, en waardeeren kan; wilde men de Kamer mede laten oordeelen, dan zou men beginnen moeten met haar alles bekend te maken, om dan van haar te vernemen of die bekendmaking met of zonder benadeeling van 's lands dienst kon plaats hebben. Loutere onzin! Het komt ons, daarenboven, voor, dat de zaak geene toelichting uit zoogenaamde bescheiden behoeft; er is geen tractaat gesloten, waarover voorafgegane correspondentie of instructiën de handelwijze der Regering in het licht zouden kunnen stellen; er valt niets anders te beoordeelen dan de uitgedrukte handeling zelve, die men nu voor zich heeft liggen. Zeer mogelijk bedriegen wij ons; maar eene Nota van toelichting moge te pas gekomen zijn toen het ontwerp van het Reglement, om advies, bij den Raad van State werd ingediend; zij is geheel overtollig bij de mededeeling van het Reglement aan de Tweede Kamer, wier advies niet gevraagd wordt, maar die van den Minister zelven inlichtingen kan vragen, zoo zij die meent noodig te hebben.

Er is in en buiten de Kamer met zoo veel ernst beweerd, dat het bewuste Reglement op de drukwerken niet in overeenstemming is met art. 110 van het Indisch Regerings-Reglement, dat wij het, tot vestiging van onze overtuiging, noodig oordeelen, den letter en den geest van genoemd artikel opzettelijk te beschouwen. Wij onthouden ons evenwel van eene doorloopende censuur, en bepalen ons tot enkele, welligt niet zamenhangende opmerkingen, om daarna, misschien, tot het Verslag der Commissie terug te komen.

Volgens de 1ste alinea van art. 110 is, omtrent de drukpers in N. I., en het toelaten van elders dan in Nederland gedrukte stukken, het beginsel van *preventie* aangenomen; beiden kunnen *belemmerd* worden tot verzekering der openbare orde, had men, begrepen dat het kwaad genoegzaam onschadelijk kon gemaakt worden door *repressie*, dan ware die *preventie* onnoodig geweest. Dit beginsel aangenomen zijnde, volgens hetwelk zekere stukken, in het belang van de openbare orde, voor contrabande kunnen gehouden worden, komt ons het soort van differentieel regt, dat men, in de 2de alinea, voor in Nederland gedrukte stukken vast stelt, eenigzins onverklaarbaar voor. Wat zou men zeggen van eene Regering, die om het land te behoeden tegen eene besmettelijke ziekte in aangrenzende landen heerschende, een cordon trekt aan de grenzen, en in de zeehavens quarantaine-maatregelen gebiedt, en daarbij eene enkele plaats open laat, door welke iedereen onbelemmerd zal mogen binnen komen? Wij laten de kwestie over het al of niet doelmatige en geoorloofde van *preventie* geheel ongemoeid: maar wij beweren, dat er maar twee argumenten kunnen uitgedacht worden om het differentieele regt te verdedigen; wanneer namelijk, òf als axioma wordt aangenomen, dat geen stuk, in Nederland gedrukt, ooit het gevaarlijk karakter zal hebben, om hetwelk de preventie is toegestaan, òf tot ontwijfelbare stelling wordt verheven, dat schrijver en drukker in Nederland aanspraak hebben op dezelfde vrijheid in Indië, die zij hier genieten. Het is zeer mogelijk dat ieder van die twee argumenten gebezigd is bij de uitstekend belangrijke discussiën over het artikel, in 1854; wij gunnen ons, voor het oogenblik, den tijd niet om het na te gaan: maar voorshands schroomen wij niet te verklaren, dat het een zoo wel als het ander ons volstrekt onaannemelijk voorkomt. Welligt treffen we in het Verslag der Commissie, dat met ernst, maar bescheiden gesteld is, hier en daar iets aan, om er de verdediging van ons gevoelen aan te hechten.

Wij hebben geenerlei aanmerking te maken op de omschrijving, die de Commissie geeft van den geest en de bedoeling van het gansche art. 110: zij behandelt dit kort (I). Uitvoeriger wordt de tweede vraag, die zij zich voorstelde, behandeld, of het Reglement geacht kan worden aan de vereischten te voldoen. Met alle bescheidenheid veroorloven wij ons eenigen twijfel te opperen omtrent de geldigheid van de algemeene aanmerking door de Commissie tegen het Reglement gemaakt (II). Wij bedoelen de vergelijking van den toestand der drukpers zoo als die zijn zal volgens het Reglement, met den vroegeren toestand. Vroeger was de drukpers onderworpen aan het onbeperkt en door geene voorschriften omschreven gezag van den vertegenwoordiger des Konings, »maar deze (wordt gezegd) maakte van die macht een matig gebruik, en *zoo* was zij vergelijkender wijs in een gunstigen toestand." Wij onderzoeken nu niet van welken aard die voorschriften van het Reglement zijn: maar, vooreerst, zouden wij geneigd zijn aan te nemen, dat men er niets anders in vinden zal, dan het formuleren van eenige regelen, die vroeger in de praktijk toegepast werden, of konden worden: ten tweede, kan onmogelijk worden toegegeven, dat, wanneer vroeger door het Indisch bestuur niet dan een matig gebruik werd gemaakt van zijn discretionnaire macht, eene gematigde en verstandige toepassing van het Reglement als ondenkbaar wordt voorgesteld. De vergelijking komt ons inderdaad voor onbillijk te zijn.

Andere punten hopen wij later te bespreken.

14 Maart. J. B.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 26sten Maart 1857, 's namiddags ten 2 ure.

Onderwerpen:

1°. Adres van den Stads-Doctor J. Baert, om continuatie.

2°. Id. van den Stads-Chirurgijn J. F. Neeb, houdende gelijk verzoek.

3°. Id. van J. de Mooy, waarbij deze verzoekt ontslag als ambtenaar bij de plaatselijke belastingen.

4°. Benoeming van ambtenaren bij de plaatselijke belastingen.

5°. Voorstellen van de Plaatselijke Schoolcommissie, met betrekking tot de Stadsscholen.

6°. Adres van P. van den Broek, strekkende, tot het in gebruik bekomen van gemeentegrond.

7°. Verzoek van G. Mussert, tot het bekomen van gemeentegrond ter bebouwing.

8°. Missive van Burgemeester en Wethouders van Naaldwijk, daarbij verzoekende dat deze gemeente een gedeelte drage in de kosten eener gevoerd wordende procedure.

9°. Plans van fabricagewerken, als tot herstelling:
a. van het huis en de brug te Leyderdorp,
b. van de brug voor de Koepoort.

KERKNIEUWS.

LEYDEN, 23 Maart. Dr. E. Laurillard, Pred. te Zandpoort, heeft het beroep van de Ned. Herv. gemeente alhier aangenomen.

ROTTERDAM, 21 Maart. Door den Kerkeraad der Waalsche gemeente alhier, is ter vervanging van den emeritus verklaarden Heer D. T. Huet, het volgende 6-tal gemaakt: DD. Busken Huet, Pred. te Haarlem; Chavannes, Cand.; van Goens, Pred. te Leyden; Kronenberg, Pred. te Arnhem; Pierson, Pred. te Leuven, en Nolst Trenité, Cand.

— Tot Predikant bij de Evang.-Luth. gemeente te Monnikendam is beroepen de Prop. J. P. G. Westhoff, thans dienst doende te Stads-Kanaal, en bij de Doopsgez. gemeente te Aalsmeer Ds. B. J. Bakker, Pred. te Warga.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 24sten Maart de Heer F. Daniels van Wijkhuyzen, in de Geneeskunde, na verdediging van zijn Akademisch Proefschrift: *over Steenen in de Urinewegen.*

232ste Staats-Loterij.

Trekking der Eerste Klasse.

1ste Trekking. No. 1958 een prijs van ƒ5,000. Nos. 4366 en 16298 ieder een prijs van ƒ1,000.

ADVERTENTIEN.

LEYDEN, 23 Maart 1857. Bevallen van eene **DOCHTER**, Vrouwe BARONESSE TAETS VAN AMERONGEN, Geb. GEVERS LEUVEN.

Eenige Kennisgeving.

Mijne geliefde Echtgenoot A. G. GARRER, beviel heden zeer voorspoedig van twee **DOCHTERS**, waarvan eene doodgeboren.

LEYDEN, 24 Maart 1857. H. J. VAN DER MEER.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed na een langdurig lijden, tot onze innige droefheid, onze veel geliefde Vader en Behuwd-Vader de Heer MARTINUS PIETER OUDSHOORN, in den ouderdom van 49 jaren.

M. P. OUDSHOORN Jr.,

LEYDEN, 20 Maart 1857. Mede in naam mijner Broeders en Zuster.

Men gelieve deze Algemeene ook als eene Bijzondere Kennisgeving, zoo binnen als buiten deze Stad, te willen aannemen.

De **Brood-, Beschuit- en Koekbakkerij**, *zal provisioneel op den gewonen voet door de Betrekkingen worden voortgezet.*

Heden overleed na een langdurig doch geduldig lijden, mijn geliefde Echtgenoot NICOLAAS SELJEE, in den ouderdom van bijna 47 jaren.

LEYDEN, 24 Maart 1857. C. SELJEE, geb. VAN LEEUWEN.

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

De Ondergeteekende betuigt zijnen welmeenenden dank voor de vele blijken van deelneming, hem betoond gedurende de ziekte zijner Echtgenoote en de zware ziekte aan zijn been, hetwelk volgens eenparig gevoelen van deskundigen moest worden afgezet, doch door de ijverig aangebragte hulp gedurende bijna 5 maanden, door den Heer S. A. ANDRESON, *Chir. en Vroedmeester*, is hersteld, zoodat hij, naast God, aan dien Heer het behoud van zijn been te danken heeft.

J. LE FEBER,

Bloemist buiten de Hoogewoerdspoort aan den Straatweg, bij Leyden.

VRIENDEN ISRAËLS,

BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **Vrijdag** den 27sten Maart 1857, des avonds ten *zeven* ure.

Spreker: Ds. H. W. WITTEVEEN, te *Ermelo*.

MUSIS SACRUM.

Ondergeteekenden, Leden der buitengewone Commissie voor de belangen van Musis Sacrum, in aanmerking nemende, dat de inschrijvingen tot het Lidmaatschap nog ver gebleven zijn beneden het vereischte cijfer, hebben besloten, de gelegenheid tot deelneming nog open te stellen uiterlijk tot en met den 31sten Maart e. k. Zij noodigen dus bij deze hunne Stadgenooten (ook hen aan wie tot hun leedwezen de Lijst van Inteekening niet mogt zijn aangeboden), die verlangen om tot verwezentlijking van het ontworpen plan en het blijvend bestaan van een goed, vast Orkest hier ter Stede mede te werken, zich vóór of op genoemden dag aan te melden bij een der *Commissieleden:* J. A. PRYN, J. L. A. DESERTINE, J. A. G. PROOT, J. A. SCHMIDT, C. TER LAAG, J. A. HERKLOTS, S. F. GROEN, of bij het *adviserend Lid* C. LEEMANS.

Een **Burgermeisje** van de Prot. G., kunnende Stoppen, Mazen enz., wenschte zich gaarne met Mei geplaatst te zien in eene Burger Huishouding; zullende er meer op eene goede behandeling dan wel op Salaris gelet worden. Adres *franco* Brieven Lett. B. bij den Boekhandelaar A. A. RENSINK, alhier.

Bij de Veiling welke op Zaturdag den 21sten Maart jl. in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden* heeft plaats gehad, zijn de perceelen in Bod gesteld als volgt:

Een BUITENVERBLIJF in de Witte Rozen Laan, onder *Soeterwoude*, Nos. 228/229. . . . . *f* 3000.—.

Een HUIS EN ERVE, te *Leyden*, aan het Steenschuur, tusschen de Koepoortsgracht en den Vliet, Wijk II. No. 39 . . . . - 2000.—.

Een HUIS EN ERVE, aan den Ouden Rijn, vroeger het *Amsterdamsche Veerhuis*, Wijk VI. No. 125 . . . . - 1500.—.

En een HUIS EN ERVE, op de Mare, omtrent de Klaresteeg, Wijk VI. No. 1181 . . . . - 630.—.

De Afslag en finale Toewijzing zal geschieden ter plaatse voorschreven, op Zaturdag den 28sten Maart aanstaande, des avonds ten 7 ure. Terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris J. A. PRYN, te *Leyden*, alwaar inmiddels Verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *een Vijfde* van iedere Verhooging.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op Maandag den 30sten Maart 1857 en volgenden dag, des voormiddags ten 10 ure, aan het Woonhuis op de Breedestraat, Wijk IV. No. 327, over de Walsche Kerk; van eenen netten en zindelijken INBOEDEL, bestaande in: Mahonyhouten en andere **Meubelen**, waaronder een Mahonyhouten Kabinet, Boeken- en Kleerkasten, Ledikanten, Secretaires, Penanttafels, staande Horologie en Klok, Spiegels, Tafels, Stoelen, een Mangel, twee Schilderijen, Bed- en Tafellinnen, Bedden en Toebehooren, Blik-, Tin-, Koper-, Glas- en Aardewerk, Ongemunt Goud- en Zilverwerk, waaronder een Gouden Horlogie, Zilveren Soeplepel, dito Lepels en Vorken, dito Theelepels, dito Tafelschel, Tabakspot, Vuurkomforen, en hetgeen verder tot eenen welingerigten boedel behoort.

Al hetwelk zal kunnen worden bezigtigd Vrijdag en Zaturdag, den 27 en 28 Maart 1857, van des voormiddags 10 tot 3 ure.

PARASOLS- EN PARAPLUIES-FABRIEK,

op de Aalmarkt te Leyden.

De Ondergeteekende berigt aan de geëerde Dames, dat hij thans van een buitengewoon groot en fraai assortiment **Marquises** en **Parasols**, naar de nieuwste dessins is voorzien.

LEYDEN, 21 Maart 1857. J. GUBBI.

Heden Woensdag namiddag ten 5 ure,

verkoopen de Boekhandelaars GEBROEDERS VAN DER HOEK, de werken over **Geschiedenis**, **Levensbeschrijvingen**, **Reisbeschrijvingen** en **Aardrijkskunde**.

Donderdag namiddag 26 Maart.

het vervolg der **Geschiedenis** en **Reizen**, en ongeveer ten *zeven* ure, de **Geneeskunde**.

LIJDENS-BESCHOUWINGEN.

De Boekhandelaars J. C. SEPP & ZOON, te *Amsterdam*, bevelen als zoodanig aan de Werkjes:

C. ULLMAN, *Wat veronderstelt de stichting der Christelijke Kerk door een' Gekruiste?* . . . . *f* 0.50.

C. SEPP, *De zeven Kruiswoorden voor Vrienden van Jezus verklaard* . . . . *f* 1.10.

A. THOLUCK, *Zonde en Verzoener of de bekeering eens twijfelaars.* *f* 2.20.

F. THEREMIN, *Over den Dood* . . . . *f* 0.75.

NOUVELLE EDITION.

Prix 1 fr., avec 40 **Planches**, sous Enveloppe cachetée.

LA PRESERVATION PERSONNELLE, par le Docteur SAMUEL LA'MERT, 37, Bedford Square, à *Londres*, membre de l'Université d'Edimbourg, de l'Hôpital de Londres, etc. — Cet ouvrage explique les effets résultant des mauvaises habitudes de collège, d'excès de jeunesse et de travaux sédentaires. Il est suivi d'observations pratiques, garanties par 20 années d'expérience dans le traitement des maladies du système génératif.

Traitement par correspondance. — Les médicaments nécessaires sont expédiés avec sécurité dans toutes les parties du monde.

La *Préservation Personnelle* est en vente chez H. T. HENDRIKSEN, Librairie, *Rotterdam*, Hoogstraat.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 23 Maart.

Tarwe: puike schaarsch en gezocht, *f* 11.30 à *f* 11.90, mindere *f* 8.20 à *f* 11.—. Rogge prijshoudend *f* 6.25 à *f* 7.50. Gerst 10 cts hooger; Winter *f* 6.— à *f* 7.10; dito Zomer *f* 5.10 à *f* 6.50.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 13.50 tot *f* 14.40. Pruissische Rogge *f* 7.50 tot *f* 8.—.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 23 Maart.

			Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld . . .	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{5}{8}$	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{11}{16}$
Dito Certificaten	〃 3	〃	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{5}{16}$	$76\frac{1}{4}$
Dito dito	〃 4	〃	$95\frac{13}{16}$	$95\frac{7}{8}$	$95\frac{13}{16}$
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$138\frac{1}{2}$	$139\frac{1}{2}$	—
O. I. Leening	〃 4	〃	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	$103\frac{3}{4}$	104	$103\frac{3}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	$102\frac{3}{8}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833 . .	〃 5	〃	$92\frac{5}{8}$	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{3}{8}$	$84\frac{3}{8}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4	〃	84	$84\frac{1}{8}$	$84\frac{1}{8}$
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	—	—	—
Dito, Obligatiën	〃 4	〃	$77\frac{3}{4}$	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	pCt.	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{4}$	〃	$24\frac{13}{16}$	$24\frac{7}{8}$	$24\frac{13}{16}$
Dito Obligatiën	〃 3	〃	42	$42\frac{1}{8}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3	〃	$38\frac{1}{4}$	$38\frac{5}{16}$	$38\frac{1}{4}$
Bewijzen Coupons			$8\frac{1}{2}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	〃 5	〃	—	—	—
Dito	〃 4	〃	64	—	—
Dito Metalk	〃 5	〃	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{1}{2}$
Dito Nieuwe	〃 5	〃	$86\frac{5}{8}$	$86\frac{3}{4}$	$86\frac{5}{8}$
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$37\frac{7}{8}$	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{3}{16}$
BELGIE, ...	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$52\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$52\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	92	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5	〃	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3	〃	$44\frac{7}{8}$	45	$44\frac{15}{16}$
SARDINIE, ...	〃 5	〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1853	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu . .	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$34\frac{7}{8}$	—	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$21\frac{11}{16}$	$21\frac{13}{16}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3	〃	$22\frac{3}{16}$	$22\frac{7}{16}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $5\frac{7}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto $4\frac{1}{2}$.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.